

Harvennushakkuu lisää metsikön arvoa

Metsä/Erikki Oksanen

Metsä/Erikki Oksanen

METLA

metsä • tieto • osaaminen • hyvinvointi

Harvennushakkuu lisää metsikön arvoa

Harvennuksessa osa puustosta poistetaan, jolloin jäljelle jäävien puiden keskinäinen kilpailu pienenee ja puuyksilöille käytettävissä olevat resurssit (ravinteet, vesi ja säteily) lisääntyvät. Harvennushakkuu lisää metsikön arvoa keskittämällä tuotannon hyvälaatuisiin ja arvokkaisiin puihin. Harvennuksien määrää ja voimakkuutta voidaan vaihdella puuntuotoksen, korjuun kannattavuuden ja kiertoajan optimoimiseksi.

Suomalainen harvennuskäytäntö on perustunut vuosikymmenien ajan melko varovaisiin alaharvennuksiin. Alaharvennuksissa poistetaan lähinnä kilpailussa heikompaan asemaan jääneitä puita. Myös laadultaan heikoimmat puut poistetaan. Metsikön taloudellinen tulos kiertoajan kuluessa kasvaa huomattavasti oikein tehtyjen harvennusten avulla. Runkopuun kokonaiskasvu niillä ei kuitenkaan voida kohottaa.

Harvennuskokeissa tuotetaan tietoa ajoitukseltaan, voimakkuudeltaan ja käsittelyvaltaaltaan vaihtelevien harvennusten vaikutuksista puuntuotokseen ja metsänkasvatuksen kannattavuuteen. Näin erilaisten käsittelytapojen puuntuotannollista ja taloudellista kannattavuutta voidaan vertailla. Harvennusmallit kertovat metsikön harvennustarpeen ja hakkuun jälkeen jäävän kasvatettavan puuston määrän. Mallien avulla hakkuiden ajankohta ja voimakkuus voidaan määrittää niin, että hakkuissa puuta kertyy korjuun kannalta riittävästi ja metsän tuotoksessa päästään tavoiteltuun lopputulokseen.

Pitkäaikaisten tutkimusten perusteella on määritelty puulajeittain harvennusmallit Etelä- ja Pohjois-Suomen metsätyypeille. Puuston kehitysvaiheeseen (valtapituus) ja tiheyteen (runkoluku tai pohjapinta-ala) perustuvilla harvennusmalleilla on säädelty harvennusvoimakkuutta 1960-luvulta saakka.

Hakkuutavat

- ♦ **Taimikon perkaus ja/tai harvennus.** Luokkaan kuuluu myös verhopuuston poisto, jos hakkuusta ei ole kertynyt puutavaraa. Hakkuuta edeltävä ennakkoraivaus ei kuulu luokkaan.
- ♦ **Ensiharvennus.** Ensimmäinen puutavaraa antava harvennushakkuu. Hakkuukertymä pääasiassa kuitupuuta.
- ♦ **Väljennyshakkuu.** Varttuneen, uudistuskypsyttä lähestyvän metsän hakkuu, jossa tavoitteena on järeytymisen edistämisen lisäksi luontaisen uudistamisen edellytysten parantaminen.
- ♦ **Ylispuiden poisto.** Siemenpuuston, suojuspuuston tai muun ylispuujakson poisto tai harvennus, riippumatta luontaisen uudistamisen onnistumisesta. Verhopuuston poista kuluu tähän luokkaan, jos hakkuusta on saatu kuitupuuta tai tukkia..
- ♦ **Uudistushakkuu keinollista uudistamista varten.** Avohakkuu.
- ♦ **Uudistushakkuu luontaista uudistamista varten.** Siemenpuu, suojuspuu- tai kaistalehakkuu.
- ♦ **Verhopuuhakkuu.** Verhopuuasentoon johtanut, yleensä vähäarvoisen puulajin hakkuu kuusen uudistamista varten.
- ♦ **Harsintahakkuu.** Hakkuussa on poistettu metsikön vallitsevaa latvuskerrosta.

- ♦ **Erikoishakkuu,** esim. tuhojen korjaushakkuu, tie- ja oja-linjahakkuu tai lievä ylispuuluonteisten puiden poisto.

Hakkuuehdotuspinta-alat inventointia seuraavalle 10-vuotiskaudelle

Arvioitaessa harvennushakkuun tarvetta ja ajankohtaa on kiinnitettävä huomiota hakkuukertymän määrään hakkuuajan kohtana. Harvennushakkuuta voidaan ehdottaa yleensä silloin, kun metsikön pohjapinta-ala ehdotettuna hakkuuajankohtana ylittää harvennusmallien harvennusrajan. Harvennusrajat ovat kuitenkin ohjeellisia, erityisesti nuorissa kasvatusmetsissä hakkuuehdotus voidaan tehdä metsikön metsänhoidollisen tilan vaatimusten mukaisesti.

Uudistushakkuu kehityskelpoisissa metsiköissä edellyttää, että metsikön ikä tai keskiläpimitta esitettynä hakkuuajankohtana ylittää uudistuskypsyysrajat. Metsikkö voidaan ehdottaa uudistettavaksi näittä rajoja aiemmin vain poikkeustapauksissa, joita ovat esim. etenevä laho, nähtävissä oleva selvä kasvun hidastuminen tai muut metsikön arvoa oleellisesti alentavat tekijät.

Lisätietoja

Tutkija Pentti Niemistö
pentti.niemisto@metla.fi
010 211 4067 050 391 4067

